

Santa Barbara i Holland

Forord.

Sidst vi sejlede til Holland var i sommeren 2003. Allerede dengang vidste vi, at det ikke ville blive sidste gang, vi ville besøge det flade land og alle dens snoede kanaler. Sommeren 2009 blev så året, hvor Santa Barbara igen skulle aflægge Hollandsk visit. Freddy og Birgit fra Randers, og deres NC 33 "Slap'a", tog med på hele turen. Vi fulgtes pænt ad i hinandens kølvand, og det blev en rigtig dejlig tur på 2 måneder, og godt 1.100 sømil på loggen.

Sejlturen til Holland gik gennem Kielerkanalen, ad Elben, på Nordsøen og ind ved floden Emden. Floden Emden er grænsen mellem Tyskland og Holland. Turen gennem Holland foregår ad de kanaler, hvor masterne kan forblive på, og hvor dybgangen ikke er under 2 meter. Ruten gennem disse kanaler kaldes også "Stande Mast Route", og gør det muligt at sejle gennem hele Holland fra nord til syd.

Der er to ting, som er obligatorisk for at sejle på de Hollandske kanaler. Kanalførerbevis og "Wateralmanak 1". Bogen "Wateralmanak 1" beskriver regler og afmærkninger for kanalsejlad i Holland. Bogen er skrevet på Hollandsk, og den udgives ikke på engelsk – men den skal være ombrod. Bogen skal ligeledes være fra det pågældende kalenderår, hvor sejladsen foregår.

Der kan købes forskellige typer kanalkort i papir format, som dækker de enkelte områder, man ønsker at besejle. En hjemmeside: www.amslshop.com, eller danske www.Weilbach.dk kan anbefales for køb af "Wateralmanak" og kanalkort. Ligeledes anbefales en tidevandstabel over tyske bugt – ligeledes www.Weilbach.dk

Diverse andre skibspapirer skal selvfølgelig medbringes. I næste nummer skriver jeg lidt om vores egen skibsmappe, medicin og førstehjælpsudstyr.

Hvis I påtænker en sejltur til Holland og ønsker gode råd og tips, er I meget velkommen til at kontakte mig. lars@santa-barbara.dk

På Google earth kan I følge vores rute gennem Holland. (benyt satellit foto)

På vores tur dette år, blev Santa Barbaras besætning skiftet lidt ud under vejs, for at tage hensyn til min kones sommerferie. Første del af turen til Holland var det min egen søn Martin på 20 år og en god bekendt, Erik på 66 år, der var gaster. Midtvejs afmønstrede de, og min kone Lissi og vores tvillingepiger på 14 år gik ombord. Inden hjemturen fra Holland, blev der igen skiftet ud i besætningen. Nu med et familiemedlem, "Onkel Anders", vel og mærke uden sejlererfaring, og Erik som også var med på turen til Holland.

I de næste 2 numre af "Cat-a-log" følger nogle udpluk fra Santa Barbaras rejsebreve. Første rejsebreve starter ved den tyske by Holtenau.

Rejsebrev nr. 1

Periode: 13. juli – 17. juli

Kielerkanalen er 100 km. lang, og har sluser i begge ender for at regulere tidevand. Vi sejler ind i kanalen ved Holtenau (Kiel), og videre ud igen ved Brunsbüttel, direkte ud på Elben. Al skibstrafik på Kielerkanalen styres fra et kontroltårn, helt på samme vis som fly, der skal styres af "flyveledere". Forskellige lyssignaler på kanalen, hvide, grønne og røde, fortæller om modgående skibstrafik mv.

Da vi just var kommet igennem slusen ved Holtenau, var der godt nok tændt 3 røde signal lamper ret over hinanden. Men da jeg vidste, at der altid var plads til en lystbåd mellem fragtskib og brinken, fortsatte vi ufortrødent videre. En tysk motorsejler, der lå helt stille ved en venteplads, råbte højlydt tyske gloser og fægtede vildt med armene. Vi tænkte: Sådan en "Frits". En af dem der følger alle gældende regler og love, og opfører sig som var muren aldrig blev blevet væltet. Vi sejler ufortrødent videre. Så kan "Frits" og hans "mutti" blive liggende. Fjols!!

Længere fremme kom en coaster i møde. På broen stod en filippinsk matros med en skrattende megafon, og råbte et eller andet på gebrokket engelsk. Vi nøjes med at hilse pænt, alt imens vi sejlede videre.

Længere fremme, hvor en af de små færger sejler frem og tilbage over kanalen, sejlede "æ' færgemand" pludselig ud foran Santa Barbara. Med kraftige vendinger og fakter, blev vi gjort opmærksom på, at vi straks skulle sejle tilbage til den foregående vendte plads.

Vi fattede ikke en skid. Men med ét forstod vi både "Frits", filippineren og "æ' færgemand". Kun få hundrede meter fremme i et sving, kom forklaringen. Et kæmpemæssigt monster af et fragtskib, der ikke levede plads til hverken lystbåd eller en havkajak.

Knap en times retursejllads til sidste venteplads – ØV. "Frits", den pligtopfyldende tysker lå der stadig – fandens også. Han har sikkert tænkt sit: "die dumme dänen"

Resten af turen gennem Kielerkanalen holdt vi skarpt øje med røde lamper, tyske "Fritser" og farlige færgemænd.

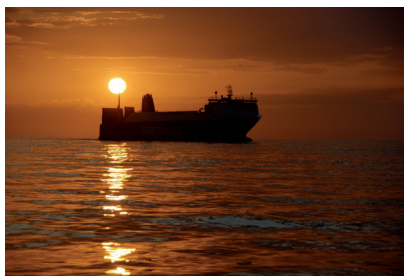
Vejret på Nordsøen omkring dagene fra den 7 til den 11. juli var utrolig blæsende med vindretninger fra nordvest, vest og sydvest. Nogle dage endda helt op til kuling. Ikke lige det vi havde brug ved en sikker sejllads til Holland, hvor kursen næsten er stik vest. Ventetid i to dage i Rendsburg for bedre vejr. Martin fik "tyskersyge" og så tyske "mågeænder". Hvad det så end var for en fugl. Han længtes efter Holland.

Søndag den 12. juli gik lavtrykket over Den østlige Nordsø i opløsning. Resten af Kielerkanalen til Cuxhafen blev sejlet søndag, og mandag aften blev kursen sat direkte til Holland. Distance: 125 sømil = 19 timer.

Beregning for sådan en distance beregnes ud fra fart og strømforhold. Da vi ønskede at anløbe Holland i dagslys, var det nødvendigt at starte med natsejlads. Efter en præcis beregning skulle vi gå fra Cuxhafen kl. 20.00, med en stærk udad gående strøm fra Elben. Beregning af strømforhold ved indsejlingen til Emden, skulle ligeledes give os en indadgående strøm omkring kl. 10.00 næste dag. Spørg lige skipper om det passede eller om det passede.

At sejle lange distancer om natten er på mange måder en bedre sejlads end i dagtimerne. Natten er rolig og sort. Kun fyr og bøjer, samt lanterner fra andre skibe lyser op. Selvom kursen er lagt korrekt, skal man selvfølgelig være ekstra opmærksom på andres skibes lanterne føring, der fortæller hvilken retning og kurs de sejler i forhold til os selv.

Vi delte vagterne op, så vi på skift kunne sejle og hvile/sove. Den som var på dæk, havde altid sikkerhedslinje på. Allerede inden man gik ud af døren skulle den fastgøres. På den måde kunne alle, der opholdt sig inden døre, ikke bekymre sig om styrmandens sikkerhed.

Solnedgang over Nordsøen med coaster i silhuet.

Billedet viser indsejlingen ved den Hollandske havneby Delfziel. Her blev der hvilet ud efter nattens sejlads.

Næste dag blev vi sluset 2 meter op til kanalen, som skulle føre os til Groningen. En stor by med ca. 165.000 indbyggere, og masser af liv på torve og gader. Ostebutikken blev allerede på førstedagen besøgt. Gouda osten har nu overtaget pladsen i køleskabet, i stedet for den ellers udmærkede ost fra Klovborg. Så er vi endelig i Holland, og Martins "tyskersyge" forsvandt.

Nu ligger det sådan, at inden afgang fra Danmark, fik vi udstukket præcise og strenge instrukser fra mor Lissi, som ikke var til at misforstå.

Lad mig nævne i flæng. Vi skulle spise grøntsager og frugt hver dag. I det hele taget varieret kost.

Drikke masser af vand, og smøre os ind i solcremer. Ingen tilvænning med at sove for længe om morgenen. Og sluttelig: Båden og hele dens besætning skulle være velsoignerede ved hendes ankomst, onsdag den 23. juli kl. 15.00.

Vi er berette

Men vi er jo kun mennesker. Her ses en typisk formiddags-snegl fra bageren i Cuxhafen. Varieret kost.

Vi blev i Groningen i et par dage, for lige som at mærke byens puls. Ved hvert et havneanløb pumper Erik cyklen, og kører byen tynd. Hans første prioritet er at finde bageren til næste morgen.

Det er nemlig Erik, der har vagten med morgenbordet. Det skal stå klar og færdig, når Martin og skipper er udsovet omkring klokken 9 (+ & -). Erik er et uhyggelig A-menneske, der står ufattelig tidligt op. Martin og skipper er af den opfattelse, at det endnu er mørkt, når han hopper ud af køjen. Men til gengæld snorker han højlydt, mens vi andre forsøger at koncentrere os om en bog eller se TV klokken ni om aftenen. Desværre kan vi ikke vedhæfte lydene.

Fredag den 17. juli sejlede vi fra Groningen, og sejladserne ud gennem byen er en meget stor oplevelse. En hær af flere både samles, og sejler konvoj gennem byens smalle kanaler og broer der åbner sig en efter en.

Ikke mindre end 12 små broer skulle passeres, inden man er ude af byen.

Uden for byen sejler vi videre ad kanaler, som fører os gennem landbrugsland, hvor lugten blandes af nyslået hø og kolort.

PS. Martin fik en tatovering i Groningen. En Hollandsk tatovering på venstre overarm. Han måtte ha' en tatovering fra Holland. Mor ved det ikke endnu – men hun skal nu nok opdage det - før eller siden!

Santa Barbara – Rejsebrev Holland nr. 2

Periode: 18. juli – 26. juli 2009

Hollands nordvestlige hjørne hedder Friesland, og er absolut landbrugsland. Husdyrhold er udelukkende køer, og primært de sortbrogede.

Ved et typisk landbrug tæller vi ofte helt op til 150 kvæg, hvor de afgræsser de altid frodige og grønne marker. Sindrige kanalsystemer sikrer nemlig, at alle typer afgrøder kan trække på vandet fra undergrunden. Intet ser ud til at mangle vand.

Det er de små og smalle kanaler vi sejler på, og de er bestemt heller ikke for dybe. Santa Barbara stikker selv 2 meter, men til tider viser ekkoloddet kun 1,9. Så der bliver til tider lavet en lille "fure" i Hollands kanalbund.

Fra kvæg og grønne græsmarker, til et lille system omkring vores egen morgenmad på Santa Barbara. Som tidligere beskrevet, er det Erik der afhenter morgenbrødet.

Under indtagelse af de respektive rundstykker, eller hvad de nu kaldes, vurderes brødet efter en skala fra et til ti. Karakteren ti er den højeste og taget med udgangspunkt i brødet hjemme fra Helsted Bageren. Karaktererne på det Hollandske brød sniger sig aldrig over et 5 tal. Lad mig sige det på den måde, at kvaliteten bestemt ikke har været overvældende.

På en lørdag ankom vi til den lille hyggelige by Dokkum, som også kendes på 3 meget velbevarede vindmøller.

I en af Dokkums gamle vindmøller mødte jeg en ældre herre på 87, som havde været "rigtig" baker i Dokkum det meste af sit liv. Han fortalte, at han som ung havde lært håndværket af sin far, og senere overtaget bageriet. Ikke fordi Dokkum er en særlig stor by, fortalte han, men da han startede som selvstændig baker, var der ikke mindre end 18 håndværksbagere i byen – og i dag er der ingen tilbage.

Han var tydeligt skuffet og flov over nutidens brød i Holland. Det hele er blevet til "bakeoff", som det brød vi kender hjemme fra benzintanken. Han mente, at det kun var franskmændene der stadig kunne bage brød og flutes, så det smagte og duftede af rigtig brød. Så var det ligesom sat på plads.

Han fortalte endvidere om hvorledes han bagte det perfekte brød, da han var mester i eget bageri. Først hævnning under de rette betingelser, derefter bagning ved 250 grader i de specielle ovne med vanddampe, og mod slutningen af processen blev varmen reduceret til 120 grader i passende minutter. Så havde man det rigtige brød med smag og en lækker sprød skorpe.

Næste dag, søndag, startede bestemt ikke godt. Vi havde nær fået vores maver slået fuldstændig i stykker! Byens bagerbutik havde lukket på ugens eneste kirkedag – som var en søndag. Vi måtte nøjes med tørt knækbrød, og værst af alt, vi måtte også undvære vores formiddagssnegl. Det var simpelt en skandale.

Vi måtte skuffet sejle videre, men vi var dog trods alt optimistiske. Solen skinnede nemlig, og vi var bestemt heller ikke alene på kanalerne denne dag. Det var søndag, og det var den helt rigtige dag for udflugt med familie og venner. Det betød også, at der opstod en lidt for spændende hændelse i en lille by lige efter Dokkum.

Svært at beskrive, men en særdeles uerfaren "søndags-sejler" skabte et kolossalt kaos iblandt 20 både midt i byen, og på det absolut smalleste sted i hele kanalen. At det også var mellem to broer, at forvirringen var total, gjorde det det bestemt heller ikke bedre. Eller sagt på en anden måde, det var lidt for spændende, og et under at ingen fik skrammer. Men som tilskuer på landjorden, havde det sikkert været den bedste underholdning, der havde været længe.

Når man sejler igennem en lille by, som for eksempel Dokkum, skal der betales et mindre beløb for passage af broerne. Afgiften for en sådan passage opkræves, når man sejler stille forbi den første bro. Personen, der betjener broen, har en medestang, hvorpå der på enden er bundet en snor, og for enden af denne snor er bundet en Hollandsk træsko. Han svinger forsigtig en størrelse 36 ud, hvori man lægger de aftalte penge. Herefter hiver han mønterne hjem. Har man ikke passende penge, og skal have vekslet, svinges der en ekstra gang med byttepenge retur. Broen lukkes efter sidste båd, hvorefter "bromanden" suser af sted på sin cykel til den næste bro, hvor der igen åbnes. Ved sidste bro hilser man pænt, med et "gjutten-mittag". Udtales: Grrrrrrhhhhuten-mittag.

Leuwarden søndag eftermiddag. Byen er en større by med 100.000 indbyggere. Husk på, at Holland har samme størrelse som Danmark, men har tre-dobbelt så mange indbyggere. Så skal man sammenligne en by som Leuwarden, svarer den størrelsesmæssigt til Randers, som kun har 65.000 indbyggere.

Havnen i Leuwarden, hvis man kan kalde det en havn, ligger i en utrolig smuk park ret under store træer og med kun 100 meter til byens centrum. Her skal man ikke kigge efter dybden under kølen, når man ligger til ved brinken, men mere holde øje med mastetoppen og træernes krone.

Også i Leuwarden er der husbåde, og de Hollandske husbåde er et kapitel helt for sig selv. Der er alt fra nye flydende "sommerhuse" til de ældste og typiske Hollandske udtjente fragtåde.

De gamle husbåde ligger typisk i byens sidekanaler og midt i centrum. Ingen husbåd er ens, kun ejerens temperament og behov bestemmer udseendet. Læg eksempelvis mærke til brændestabel, høvlebænk og prydhaven på denne 3 værelses m/ bad. Dog har den ingen krukker med hashplanter – men det kunne den lige så have haft. Husk på, at stærk tobak er tilladt overalt i Holland.

En ældre mand, der talte nogenlunde dansk, kom cyklende forbi allerede den første dag vi var ankommet. Han ville lige hilse på, da han opserverede Dannebrog..

Han var hollænder og boede i Leuwarden, men havde lært det danske sprog lige efter krigen. Historien var den, at han i 1948 var blevet sendt til Danmark, for at blive "fedet" op. Som så mange andre lande i og omkring Tyskland, havde Holland også i efterkrigsårene haft kummerlige kår for specielt børnefamilier. Tit havde familier lidt kranke skæbner med dødsfald, ødelagte huse og mistede ejendele. Vi kender det måske bedst fra Wiener børnene, der også kom til Danmark lige efter krigen. Efter 3 år i Danmark, var han tilbage i Holland, men vendte senere tilbage til Danmark, hvor han arbejdede i nogle år. Blev gift med en hollandsk pige, og flyttede herefter permanent til Holland

Den meget snaksalige herre ville samme aften komme forbi med en lille gave. Et stykke husflidsarbejde som han selv havde lavet. En miniature af et typisk gavlparti fra gårdene i Frisland, som bærer to svaner og et aflangt spidst stykke træ i midten. De udskårne huller, i det midterste stykke træ, svarer til, hvor velhavende gården og dens familien var. Jo flere huller – jo rigere. Kender vi ikke det hjemme fra Danmark, med de fire skorstene på de gamle stuehuse?

Vi takkede for den flotte gave. Et stykke Frisland, som ikke kan købes i nogen butik.

Vi fandt ud af, at han hver dag var på havnen, for at spotte danske både. Både for at holde det danske sprog ved lige, fortælle om gamle dage, men vel lige så vigtigt - at forære et stykke husflidsarbejde. Vi gættede på, at han havde oparbejdet et mindre lager af husgavle henover vinteren.

Vi følges stadig med Freddy og Birgit i deres båd "Slap' a' ". De fik for øvrigt også af selv samme hollænder samme historie og et stykke frisisk husflidsarbejde. Jow - jow

Følgeskabet fungerer fint, og vi mødes over rækværket, når man finder lyst eller lejlighed hertil. Da det er første gang de er i Holland, drager de stor nytte af at hænge på i de første kanalsystemer. Når vi når til den store sø IJsselmeer, sejler vi måske lidt hver for sig et stykke tid.

Tiden nærmer sig onsdag den 22. juli, hvor min kone Lissi, og tvillingepiger Nico-line og Cecilie ankommer til Holland. Så er det slut med mandehørm og hård disciplin.

Men vi kan trygt se Lissi i øjnene, da alle udstukne regler er opfyldt til punkt og prikke. Dagen for selve ankomsten blev skibet afvasket udvendigt samt indvendigt, inklusive latrinerne.

Mandskabet blev vasket og barberet. Håret blev vandkæmmet. Vi havde rene negle og var iført rene underbukser, samt et let anstrøg af solcreme faktor 40. Der var frisk frugt og grøntsager i fadene. Og sidst men ikke mindst, så havde vi helt af os selv sat signalflag over mastetop, for ligesom at aflede opmærksomheden fra mindre og oversete ting.

Solen skinnede da de ankom, og alle var glade for at se hinanden igen. De var kørt hjemmefra

kl. 04.30 og ankom til byen Grau klokken 13.00. Turen havde gået godt, og trafikken havde hele vejen gledet fint.

PS: Det skulle dog senere vise sig, på trods af de opsatte signalflag, at skipper havde glemt at afklippe hårene i ørene samt et enkelt ubetydeligt hår på næsetippen – typisk for kvinder.

Santa Barbara - Rejsebrev Holland nr. 3

Periode: 27. juli – 2. august

Efter et par hveledage i Grau, sejlede vi videre til byen Lemmer, hvor vi igen sejler helt ind i byens centrum. Her ligger Santa Barbara fortojet langskibs til den ene side af kanalen, som samtidig også udgør den ene halvdel af strøget.

Bådene ligger tæt stuvet sammen, og tit kan man undres over, at der igen og igen kan knibes en enkelt mere ind. Lag på lag ligger vi. Det er med stor respekt for de dygtige skippere, når de med deres gamle hollandske "kuffere" glider igennem kanalen, til tider kun med håndsbredder indtil de fortojede både.

Det har vi været imponeret over mange gange. Men det vildeste oplevede vi dog dette år. En af de helt lange "pinistere"

(fragtbåd på mange tons) gled forsigtigt op ad byens kanal

med tætpakkede lystbåde til begge sider. De skræmte bådejere havde travlt med at holde fenderne ude – i tilfælde af.

Det er helt ufatteligt, at skipperen kunne manøvrere et så langt skib i så snævre passager. Men det kunne han. Vel og mærke uden bovpropel. Kun maskinkraft, ror og skipperens er-

faring fik det hele til at gå op i en højere enhed.

Det var også i Lemmer, at Santa Barbara stod for underholdningen på en dejlig solbeskinnet formiddag. Forhistorien var den, at Dannebrog dagen forinden havde sat sig fast i stormastens top. Så fast, at snoren sprang, da der til sidst blev rykket til. Det så bestemt ikke godt ud, at Dannebrog hængte fast med kun med det ene hjørne - svagt flagrende i sommervinden. Det var en skændsel mod Dronning og Fædreland.

Der var kun en ting at gøre. En måtte op i masten, for at løsne flag og snor. Cecilie, som er den letteste af pigerne, blev spurgt først; "NEJ". Så blev tvillingesøsteren Nicoline spurgt; "DU KA' GODT GLEMME DET". Næste vægtklasse (70 kg uden cykel) var Lissi; "DET MÅ DU SGU SELV RODE DIG UD AF"

Ansvarsbevist, som man jo er, valgte jeg selv at tage turen derop. På med mastestolen, og Freddy, der er tidligere smedsvend, men stadig med kraftige overarme, tog håndtaget til spillet og hev mig på rekordtid de 18 meter til tops.

Flaget blev løsnet, og ned kom det sammen med skipper. Alle var lettede!

Men efter det veloverståede stykke arbejde, erfarede vi til vores skræk, at flagsnoren ikke var kommet rigtigt omkring en af wirerne. Skandale!

Op igen med skipper, men heldigvis nu skulle halvvejs. Omkring den forkerte wire med flag og snor. Men i det samme tog vinden uheldigvis flaget, og hele molevitten fløj forbi den forreste mast, og videre ud over det forreste rullesejl. Her snoede både flag og snor sig uhjælpelig fast. Sikke noget lort, og Lissi skreg af grin.

Halvt oppe i masten forsøgte en dinglede skipper med den lange bådshage, at hapse snor og flag. Men nej. Freddy, der nu var ganske svedig, måtte endnu engang hive mig helt til mastens top. Denne gang kom både flag, snor og skipper på de rigtige sider af alle virene.

Folk rundt omkring på bådene kunne igen slappe af, og forstenede fodgængere, med deres digitale fotoapparater, kunne ånde lettet op og forsætte deres indkøb.

De optrædende fra Santa Barbara fik et spredt bifald og tog sig efterfølgende en velfortjent kold øl. "Heineken" selvfølgelig. Nicoline og Cecilie blev foræret de længe savnede gule hollandske "hjemmefutter". De gamle træsko fra 2003 var bortkommet, men de havde sikkert også været et par numre for små, her seks år efter vores første tur til Holland.

De gule træsko sammen med nye kasketter, hvorpå der er syet "Crew", var de nu klar til at erobre de Hollandske butikker. Jeg vil gerne indskyde, at tøserne ikke har påført sig sminke siden de gik ombord den 22. juli – det skulle da også være mærkeligt, om de lige her midt i Holland, skulle møde en af de jævnaldrene drenge hjemme fra Randers.

På en eller anden måde har pigerne fundet roen ombord.

Skolekalendere gøres klar til kommende skoleår. Der læses gamle "Vi Unge - blade", der løses kryds og tværs, samt sudoku. Og ikke mindst, så har de, for jeg ved ikke for hvilken gang set "Styrmænd Karlsen" og "Martha". Ingen sommerferie på Santa Barbara uden disse to film klassikere – vel og mærke på VHS.

Barometeret går lidt op og ned, på samme måde som det gør hjemme i Danmark, har vi hørt. Men det med regn og blæst, har dog ikke hindret os i at opleve det, vi gerne ville se og opleve.

Søndag sejlede vi fra Lemmer, og ud på den første store opdæmmede sø "Ijsselmeer", som er på størrelse med Limfjorden, der hvor den er størst. Målet var byen Enkhuizen, som vi også besøgte i 2003. Sammen med "Slap a'", listede vi os lige

ind til byens hjerte. Forbi den moderne lystbådehavn, forbi de gamle sejlskibe i den yderste havn, og frem til en meget gammel dobbelt vippebro. Den blev åbnet, og ind gennem en smal passage gemmer sig byens ældste havn – og med mellem masser af fortovscafeer og kun 100 meter til

byens midte, klokketorn og bager.

På samme vis, som Århus har den "Gamle By", har Enkhuizen også sin egen gamle museumsby. Her vises det gamle Holland med huse, gårde og hverdagslivet, som det blev levet dengang. Man spadserer gennem smalle gader med krydsende små kanaler, og betragter de gamle huse med tilhørende håndværk. Smeden, bødkeren, bådebyggeren, den gamle skole, trædrejeren og mange flere.

Nævnes skal dog også børstenbinderen. Han lavede bløde børster, smalle børster, små fejekoste og almindelige koste på skaft. Og så var der dem, man kan sætte sin svigermor op på. Ja det var sgu' fristende, men man skal jo nødig gøres arveløs! Til de seriøse læsere, kan jeg berette, at et helt andet sted, end i en af de støvede gader, havde "Slikmutter" sin butik med salg af slikkepinde og sukkerkugler. Og nej skipper - det er ikke den Slikmutter!

Nicoline "lærte" hos post- og telegrafmesteren, at skive med pen og blæk. Ikke så nemt endda, men det gik fint.

Cecilie testede det gamle lokum. Vel og mærke et lokum uden spand, der skulle tømmes. "Skideskuret" var bygget lidt ud over den lille kanal som lå lige bagved, og stort som småt blev dumpet direkte ned i kanalens klare vand - til ændernes muntre leg.

Lidt for megen underholdning blev det til, i en stille aftenstund i Enkhuizen. På agterdækket af "Slap a' " sad Birgit og Freddy og nød et glas rødvin - og Freddy en stille pibe tobak. Begge bemærkede dog en underlig lugt af sveden gummi. I starten tog de ikke nogen speciel notits heraf. Lige indtil de opdagede, at det var inde fra deres eget styrehuset, røgen væltede ud mellem revner og sprækker i og omkring kontakt- og sikringspanel. "Det er sgu da her det brænder", råbte Birgit med frygt i stemmen. Freddy måtte lægge piben, og forsøgte at tage det helt roligt. Med hovedet nede i den klammende røg, lykkedes det at finde arnestedet, og hindre den videre røgudvikling. Det skulle senere vise sig, at det var en overophedet 12 volt lader, der var brændt sammen. Godt de var hjemme på båden, da det

skete. Dagen efter købte Lissi røgalarm til vores eget styrehus. (det eneste sted, der manglende på Santa Barbara - basta)

Tre dage blev vi liggende i Enkhuizen, og herefter blev kursen sat mod Amsterdam. I en lille lystbådehavn, "Sixhaven" som ligger ret over for banegården på den anden bred, blev Santa Barbara parkeret. Med kun ti minutters gang fra lystbådehavnen, sejler færger i pendulfart frem og tilbage over kanalen direkte

til bagsiden af banegården – og dermed er man lige i byens centrum.

Amsterdam er en unik lille verdensby med et væld af attraktioner. Ud over de etablerede attraktioner, er der et leben af gøglere og gademusikanter. Lad mig i flæng nævne nogle af de gademusikanter oplevede. Ung mand, der kunne blæse på 2 blokløjter på samme tid - vel og mærke med en fløjte i hvert næsebord. Sigøjnere med harmonika, violin og tamporin. Ung pige med klassisk musik på harmonika. En ældre mandsperson i nusset tøj, der spillede på en gammel halvrusten xylofon, og to mænd der spillede på to stykker træ med stokke.

Men det bedste var dog en dygtig ung mand, der kunne "beatboxe" udelukkende med sin egen stemme. Beatboxe er en form for rap/sang, blandet med tromme lyde frembragt med sit eget stemmebånd og teknik med mikrofon. Han var ikke bare go', han var bare rigtig go'. Ikke uden grund, at der var samlet sig et par hundrede mennesker omkring ham, når han med rastahat, mikrofon og højttaler højlydt underholdt midt på rådhuspladsen. (forstærker blev drevet af et simpelt bilbatteri)

Uanset hvilken alternativ underholdning, der var på gader og stræder, havde de alle det samme mål – nemlig at tjene lidt ekstra penge til dagen og vejen. Men uanset for hvilken grund de optræder, så er denne originalitet en stor del af storbyens puls.

Pigerne havde forlangt et gensyn med Madame Tussauads Voks-kabinet, og det var bestemt heller ikke kedeligt. Udstillingen bød på en vandring gennem Hollands historiske perioder med dertil hørende vellignede personer lavet i voks. Voksfigurerne er godt lavet, og med det rette tøj i de opstillede scener, gør de det hele til en meget stor oplevelse.

På et tidspunkt kom vi ind gennem, hvad der skulle ligne

en fangekælder. Der var vellignede fanger i lasede klæder og døde kroppe hængt op i loftet til skræk og advarsel. Meget uhyggeligt. Men det som gjorde fangekælderen ekstra spændende var, at der også var indsat levende mennesker bag tremmerne. Vandskabninger klædt i pjalter og laser, der raslede med kæder, hang i tremmerne og brølede vildt og indtrængende. Kunne de nå en, blev man revet i håret med skurvede hænder, så det løb koldt ned af ryggen. Behøver vi at sige, at både Nicoline og Cecilie gemte sig under mors vinger, som for øvrigt også skreg lige så højt, som sit afkom.

Det hele sluttede dog fredeligt, så man kunne lade sig fotografere sammen med alle de kendte.

Resten af eftermiddagen shoppede Lissi og pigerne på strøget i Amsterdam. Hvor mange bøjler der blev vendt og drejet er

mig ubekendt, idet jeg på forhånd var blevet diskvalificeret i deres følgeskab. Godt det samme, for så kunne man da selv bestemme tempo og hvilken cafe, hvor man i fred og ro kunne sidde og glo på byens liv.

Efter 1 ½ dag i Amsterdam sejlede vi videre til Alkmaar. Man bliver meget hurtigt træt af storbyens larm og støj. De mindre byer er nu engang de mest hyggelige.

Skipper førte os ind ad den "forkerte" kanal op til Alkmaar. Men af den første slusemester fik vi oplyst, at vi trygt kunne sejle videre, da alle broer kunne og ville åbne sig. En langt smukkere kanal, end den planlagte. Som man siger; hvem som intet vover, oplever ej heller noget nyt. Vi kunne jo allerhøjest gå på grund.

På billedet ses den absolut mindste kædetrukket færge, vi nogen sinde har set. Kun beregnet for cyklister, der med en høflig selvbetjening drejer håndsvinget til den trækkende kæde.

I næste rejsebrev handler det blandt andet om Alkmaar; ost, torvehandel og en færgemand.

Santa Barbara - Rejsebrev Holland nr. 4

Periode: 3. august – 9. August

"Siger man ost – siger man Alkmaar". Dette er Alkmaars slogan, og med rette, da ikke mindre end 5 specialforretninger sælger ost. Hver fredag formiddag i sommermånederne arrangeres ostemarked som i gamle dage.

Denne iscenesættelse handler om at vise handlen med den ost, som hvert husmandssted eller gård selv producerede. Selv om produktionen dengang skete under primitive forhold, forstod man at udnytte den bedste mælk fra alle årstiderne. Dette gav osten forskellig artet smag, struktur, kvalitet og pris.

En dag om ugen var der markedsdag i Alkmaar, hvor bønder og opkøber mødtes på markedspladsen. Oste blev udlagt på klæder, de blev besigtiget, og der blev handlet om kilopris, og til sidst blev der givet håndslag på prisen. Ostene blev herefter båret til vejehuset, hvor den handlede mængde ost blev vejjet og afregnet.

Selv om vi kom til Alkmaar på en fredag, nåede vi desværre ikke tids nok frem til at se denne "forestilling", men så oplevede vi til gengæld så meget andet.

Næste dag om lørdagen var der nemlig torvedag, og det er ikke det bare pjat. Her var boder med frugt og grønt. Boder med blomster, spegepølser, fisk, ost, damestrømper, kjoler, og en bod hvor de bagte hollandske pandekager. Og så alt det andet skrammel, der hører et marked til.

Men når der er markedsdag i Holland, er der altid én bod, som jeg beundrer. Bodene hvor der sælges og spises rå sild! Forklaring følger. Fiskemanden fileterer og renser den helt friske sild. Sildefiletten arrangeres med rå løg og langes over disken, de spises lige så hurtigt, som fiskemanden kan rengøre dem.

Barn som voksen spiser denne specialitet med stor velbehag, mens andre måbende ser på. Se billedet til højre, med moderen og hendes dreng. Ummhh.

Alkmaar er en smuk gammel by med smalle historiske gader, kanaler, gamle huse og fortovscafeer. Et hav af tøjbutikker, der er speciel dragende for kvinder og pigebørn.

Mens de dragende gik rundt, undersøgte jeg byens lille kanalfærge lidt nærmere. Vi havde flere gange fra vores agterdæk betragtet denne ultra korte kanaloverfart med fodgængere og cyklister. Alle var enige om, at det måtte være ualmindelig kedeligt at sejle denne overfart igen og igen – og frem og tilbage. Lissi advarede pigerne om, at så galt kunne det gå, hvis man ikke får en ordentlig uddannelse! Hvad kunne være mere forfærdeligt end at blive færgemand i Alkmaar.

Dette måtte undersøges. Jeg tog en overfart til den side af kanalen, som ikke havde direkte forbindelse med byen. Kanalens brede er ikke over 200 meter og overfartstiden er på ca. 4 minutter. Fodgængere og cyklister stod på og andre gik fra borde. Godt nok var det lille færgeoverfart, men det var også mødet mellem de faste kunder og færgemanden.

Folk stak hovedet ind af lugen for en munter hilsen og lille snak. De faste kunder kendte færgemanden og han kendte dem. Jeg tog en dobbelttur og alt imens han læsede kunder af og på, spurgte jeg lidt ind til jobbet som færgemand i Alkmaar.

Han fortalte, at han sejlede 12 overgange i timen. Han startede kl. 8.30 og holdt fyraften kl. 17.30. "I hvor mange år har du sejlet denne overfart" spurgte jeg? "I dag er det lige præcis 12 år siden, at jeg startede." Her er regnestykket: 12 ture pr. time x 10 timer x 5 dage pr. uge x 46 uger på et år (inkl. Ferie) x 12 år = 331.200 ture på 12 år. Intensiverende kedeligt vil nogen sikkert påstå eller måske bare et nemmere og knap så stressende arbejde. Døm selv.

Ombord på Santa Barbara går det godt. Pigerne kan præstere at gå rundt i nattøj en hel dag. Kun bad hver anden dag og til tider ingen landgang. Den eneste energi der bruges, er den energi der kræves til at se film og spise morgenmad sådan omkring kl. 11.00.

Lørdag spurgte vi, hvornår de sidst havde været i bad. "I går", var svaret. "Derfor kan I også godt gå i bad i dag". "Nej – det er for hårdt at stå op". De har fået at vide, at den næste fase for at slappe så meget af, er at man skider i bukserne.

En dag gik det op for Nicoline, at hun

var ved at miste sine armmuskler. Hvad skulle hun stille op, når dansesæsonen igen startede op efter sommerferien. Cheerleading kræver muskler, og specielt for Nicoline, som er en af dem, der står nederst i pyramider og udfører drabelige kast. Så målrettet blev der på agterdækket trænet armmuskler med den store svensknogle, og det tungeste tovværk der kunne findes ombord. Armbøjninger til det gjorde ondt – og så lige et par stykker til. Det blev til tre træningsrunder i alt. Den første, den eneste og den sidste. Man har vel ferie!

Ombord spiser vi ikke "citronmåne". Nej ombord bager vi selv, når vi "trænger". Sidst var det Cecilie, der miksede den færdigblandede pakke af kagepulver op med vand. En krævende og udmattende arbejdstid på under 5 minutter.

Ind i ovnen på mellemste rille, og snart efter bredte der sig en herlig duft af frisk bagværk i hele skibet. Vupti så stod de færdige muffins på bordet, og kaffen kunne herefter serveres.

Vi forlod Alkmaar om søndagen. Først en lang kanalsejlad op til Den Helder, hvor Hollands militære marine ligger. For at komme ud på vadehavet, for den videre sejlad, skulle vi først sluses lidt ned. Slusen var lang, bred og med høje sider, og derfor ingen sag at lægge til i.

Her inden den videre fortælling, om hvor galt det gik, skal dog pointeres, at vi har sejlet uden bovpropel siden vi forlod Danmark. For ikke kyndige sejlere kan det oplyses, at bovpropellen sidder i skibets front, og er en meget stor hjælp ved manøvrering i havn og sluse. Det kræver ekstra forberedelse og fremsynethed fra skippers side, at klare sig uden denne propel. Men selv om jeg har pralet med, at kun rigtige skippere sejler uden bovpropel, kan det alligevel gå så grueligt galt.

Da vi "entrerede" slusen på vanlig vis skete følgende. Klar til fortøjning i styrbord side, hvor vi langskibs kunne fastgøre til klamper i slusevægens sider. Da vi nærmende os stedet, hvor jeg havde udset anlæg mod væggen, gik alt det galt, hvad kunne gå galt. Nicoline får godt nok den forreste trosse lagt på, men Cecilie kunne ikke nå at få den agterste trosse nå. Vinden presser Santa Barbara væk fra slusevæggen. Lissi hopper befippet rundt, da hun ikke kan få forreste trosse af igen. Vinden presser nu endnu mere på, og med forreste trosse stadig fastgjort, drejer Santa Barbara 90 grader rundt med agterenden. Til sidst ligger vi på tværs af slusen. Ikke bare på tværs, men uheldig kilet fast mellem begge slusevægge. Stævnen mod den ene væg, og gummibåden mod den anden.

Sikke noget lort. Alt imens vi blev sænket $\frac{1}{2}$ meter ned, og Santa Barbaras gummibåd måtte virke som fender, måtte slusemesteren, der sad højt hævet oppe i sit tårn, have tænk sit. I mellemtiden var der også samlet sig en større menneskeskare øverst oppe på kanten af den høje slusekant. Måbende så de til, at et skib fra Danmark havde kilet sig fast på tværs af slusen, alt imens skipper forsøgte at holde det forkromede overblik.

En smågrinende Birgit på "Slap a" , var på pletten med kamera, men Lissi sendte øjeblikkeligt "killerblikket". Men nu lå vi jo der, og skipperen kunne berolige alle med, at vi nu var sikkert fastgjort til ikke bare den ene, men til hele to slusevægge.

Så skete det, som nok satte prikken over i'et. En kvinde øverst oppe, skreg nu højt af grin, så det rungede mellem slusens vægge.

Vel ude af slusen med hjælp fra "Slap a" , ytrede Nicoline og Lissi sin uforbeholdende mening, om denne uforkammede kælling.

Hvordan kunne hun tillade sig at grine ad vores farlige og anderledes slusemanøvre.

Skipper forsøgte at gyde lidt olie på vandet. Jeg mindede om, at det kunne vel ikke være værre end da Lissi selv havde skreget af grin, da skipper hængte halvt oppe i masten, for at redde Dannebrog. Det skulle jeg nok ikke lige have sagt. Der en helt klar forskel på de to ting, udtrykte hun med en bestemt klang i stemmen, der ikke var til at tage fejl af - "og så var vi enige om den ting"

De sidste dages sejlads er blevet lidt forstyrret af havnefester, som vi ikke lige havde lyst at deltage i. Vi har derfor bevæget os hurtigere mod Frisland, end først antaget. Så kom sommeren for alvor væltende torsdag – fredag, og dette fik os også til at planlægge hjemrejsen over Nordsøen.

Planen blev, at vi lørdag aften og nat ville gå ud i vadehavet og derefter sejle til Helgoland. Skiftet af besætning kunne derfor belejlighedsvis ske i Tyskland, i byen Frederiksstad. Dermed kunne de to nye gaster Erik og Onkel Anders opleve turen gennem Ejderen mv.

Som sejler kan man godt have et bestemt mål, men man skal aldrig fastsætte en dato for, hvornår man er fremme. Og sådan skulle det gå. Natten til lørdag slog vejret fuldstændig om med kraftig blæst, vindstyrke 8 – 15 m/sek fra nordvest i Tyske Bugt. Specifik bølgehøjde 1 ½ meter. Vejrudsigten for de følgende dage lovede ikke mindre vind eller ændret vindretning.

Sejlplanen er nu lagt, som den oprindelige. Vi går langsomt tilbage til Groningen, og lader os trøste med, at vi er ”blæst” inde mellem grønne marker, køer og ostebutikker. Og det er vel i grunden heller ikke så galt !

I næste rejsebrev kan I læse om de hollandske ”moller”. En ny gast med eget søkort, og om den svære kunst at holde skarp udkig.

